

LiDAR w badaniach zadrzewień śródpolnych

Maciej Marcin Nowak
mcnowak@amu.edu.pl

Wydziałowa Pracownia Biologicznych Informacji Przestrzennych
Wydział Biologii UAM

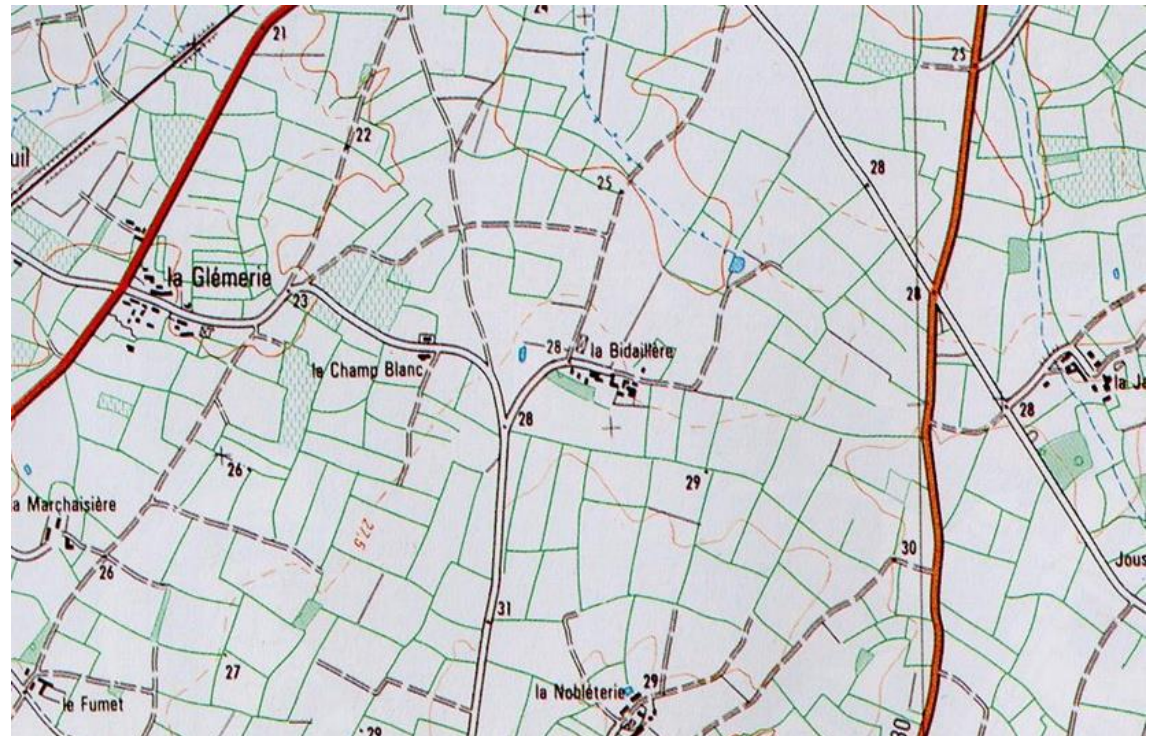
Warszawa, 7 - 8 października 2015 r.

lasy vs zadrzewienia

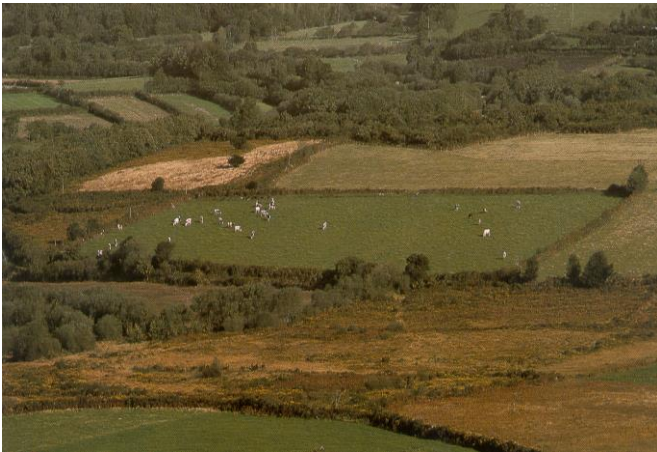
- ugruntowana instytucjonalność lasów w Polsce
- brak jednolitego nadzoru nad sieciami zadrzewień

powszechny brak informacji o sieciach zadrzewień,
brak świadomości roli zadrzewień w krajobrazie,
niedoskonałe prawo,
brak kompleksowych programów zarządzania

zadrzewienia śródpolne jako specyficzny przestrzennie i kartograficznie element przestrzeni przyrodniczej

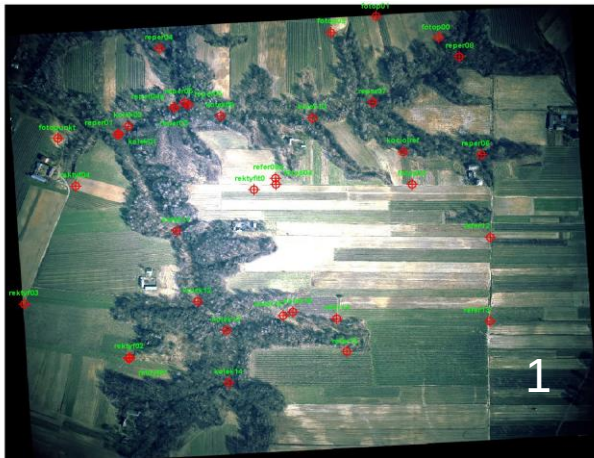

Krajobrazy bocages na Półwyspie Bretońskim i w Normandii funkcjonują na terenach pagórkowatych, o łagodnych zboczach tworząc swego rodzaju sieć tzw. zielonych ogrodzeń terenu w postaci murków skalnych porośniętych roślinnością krzewiastą oraz drzewiastą. Krajobrazy te sprawiają wrażenie ciągnących się po horyzont pasów zielonych żywopłotów oddzielających sąsiadujące ze sobą pola uprawne bądź pastwiska.

Zadrzewienia wprowadzone w latach dwudziestych XIX wieku przez generała Dezyderego Chłapowskiego w okolicach wsi Turew w Wielkopolsce. Zakładały one między innymi radykalne przekonstruowanie krajobrazu, przede wszystkim poprzez wprowadzenie gęstej sieci zadrzewień śródpolnych, które miały spełniać nie tylko swą zasadniczą funkcję wiatrochronów, ale także ekonomiczną, biologiczną oraz estetyczną. Obecnie zadrzewienia te są objęte ochroną prawną i uznane za dobro kultury.

Klasyfikacja zadrzewień...

Wiliusz, Jaworski 1960,
Zajączkowski 1977, 2001
Wolk 1980, Solter 1988,
Kędziora, Ryszkowski 2001,
I inni..

Zadrzewienia

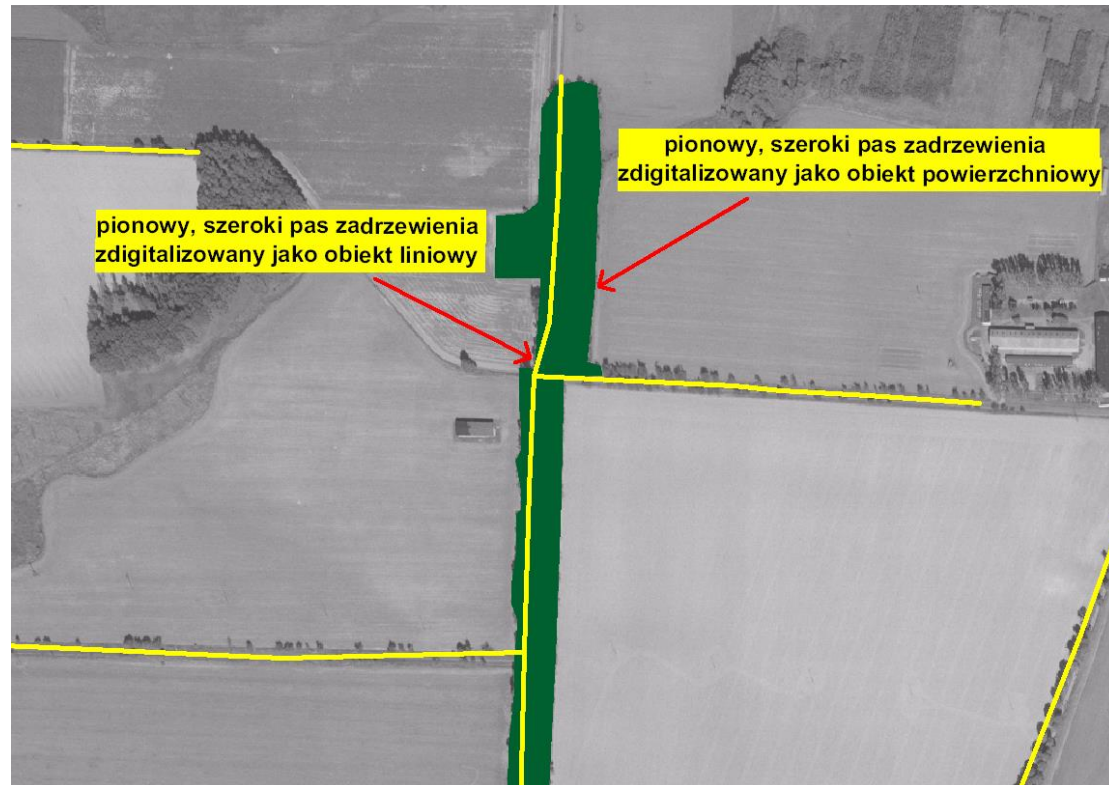
1. Roztocze (wąwozy)
2. Pomorze (pagóry morenowe)
3. Wielkopolska (równiny)
4. Wielkopolska (pradoliny)

Zadrzewienia śródpolne - korzyści

1. Funkcja ochronna dla pasących się zwierząt gospodarskich;
2. Poprawa mikroklimatu (m. in. zmniejszenie siły wiatru; zmniejszenie amplitud temperatury powietrza);
3. Poprawa sytuacji związanej z magazynowaniem wody w systemach korzeniowych roślin;
4. Ochrona gleb przed erozją wodną i wietrzną;
5. Bariera biogeochemiczna;
6. Powrót do „naturalności” krajobrazu, który po wykarczowaniu większości lasów, był bardzo monotonny (pojawienie się zwierząt i roślin, które przestały funkcjonować w środowisku);
7. Widoczne wydzielenie własności swojego terenu;

Stymulujemy geo i bioróżnorodność. Projektowanie sieci zadrzewień w krajobrazie rolniczym, czyli informatyka dla przyrodnika.

Uniwersytet
Młodych Wynalazców

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

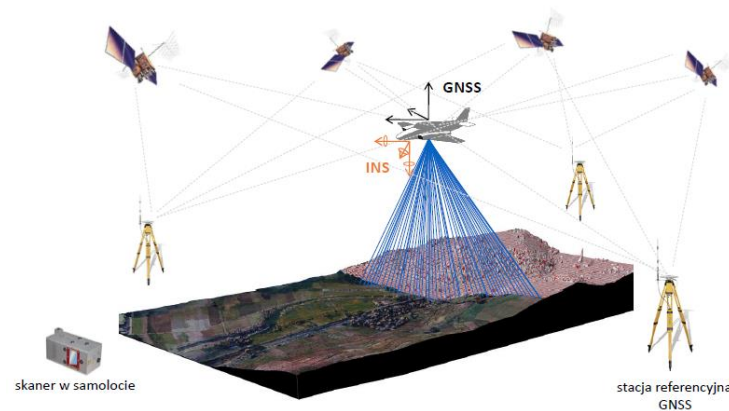

Formularz stanu drzew czyli badania terenowe - inwentaryzacja

Kategoria prac	Opis	Czas na wykonanie
Nagły wypadek	Natychmiastowe usunięcie drzewa	W ciągu 1 godz.
Pilne prace	Natychmiastowa ocena zagrożenia	Prace w ciągu 7 dni
Normalny priorytet	Ocena ryzyka zagrożenia wypadkiem	Zakończenie do 42 dni
Prace interwencyjne	Likwidacja potencjalnego zagrożenia drzewami miejskimi	Zakończenia do 12 miesięcy
Rutynowe utrzymanie	Prace renowacyjne dróg	Zakończenie do 60 miesięcy

Technologia informatyczna (GIS) sposobem na prawidłowe zarządzanie krajobrazem rolniczym z zadrzewieniami?

Ocena stanu fitosanitarnego i parametrów morfometrycznych zadrzewień przy zastosowaniu narzędzi i metod teledetekcyjnych - skanerów laserowych naziemnych i lotniczych oraz kamer spektralnych

Źródło: Wężyk 2014

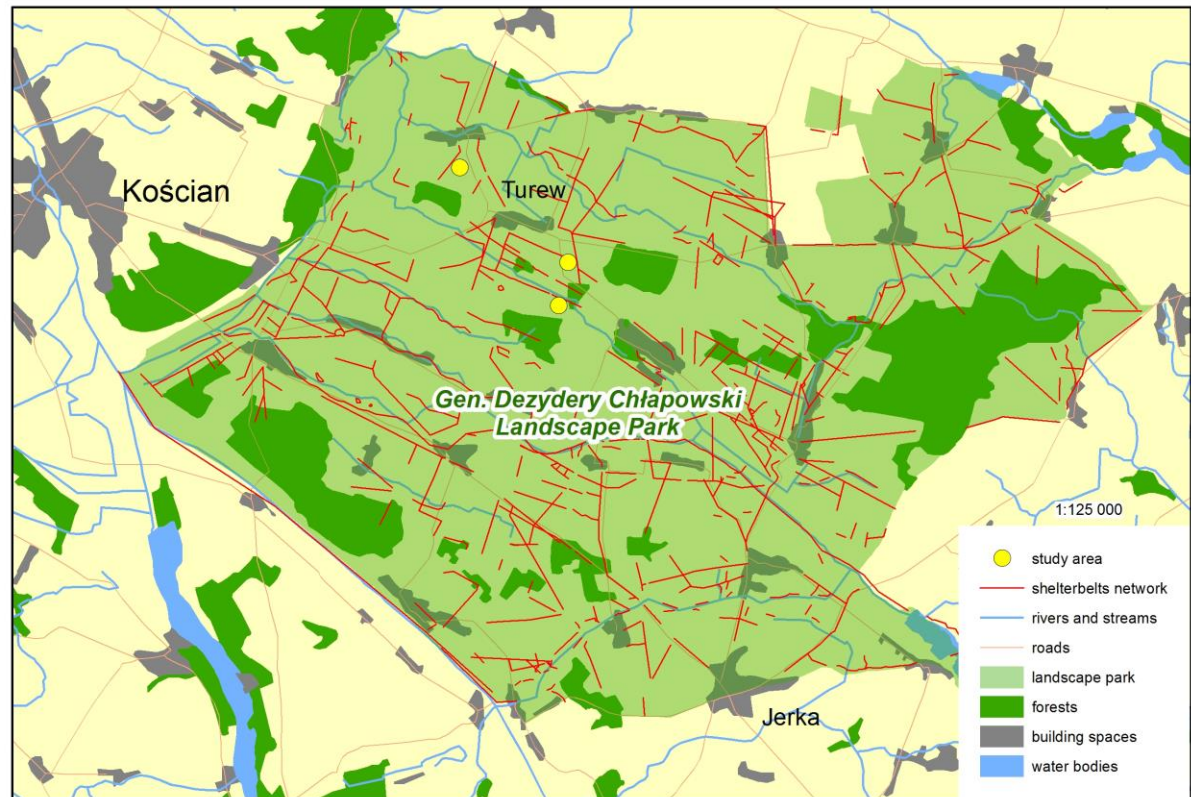
LiDAR (Light Detecting And Ranging)

- aktywny system teledetekcyjny służący pozyskiwaniu informacji przestrzennych przy użyciu technologii skanowania laserowego;
- średni błąd lokalizacyjny skanowanych obiektów to 30 - 40 cm, a błąd wysokościowy waha się w granicach 10 - 15 cm;
- w analizach chmur punktów najczęściej wykorzystuje się następujące ich atrybuty: klasyfikacja punktów w chmurze (m. in. klasa 3,4,5 – low, medium, high vegetation), echo odbicia i analiza kształtu fali, gęstość chmury punktów, intensywność odbicia, parametr wysokości (z);

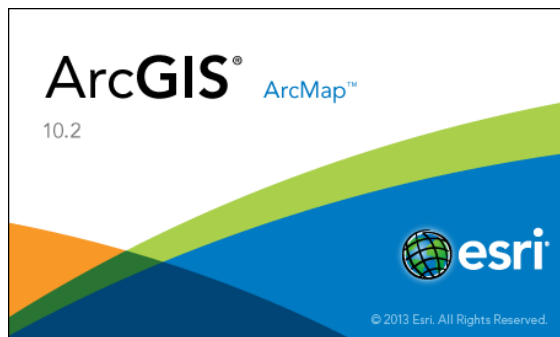
Podstawowe parametry identyfikujące sieć zadrzewień w oparciu o analizę chmury punktów z lotniczego skanowania laserowego (ALS) i/lub naziemnego skaningu laserowego (TLS):

- rozkład przestrzenny sieci
- powierzchnia pasów i innych form zadrzewień
- wysokość drzew, pierśnica
- liczba drzew (pomiar wierzchołków drzew)
- zwartość drzewostanu (analiza struktury podszytu i koron drzew)
- szacowanie gatunków drzew
- identyfikacja martwego drewna w drzewostanie

Park Krajobrazowy im. Gen. D. Chłapowskiego

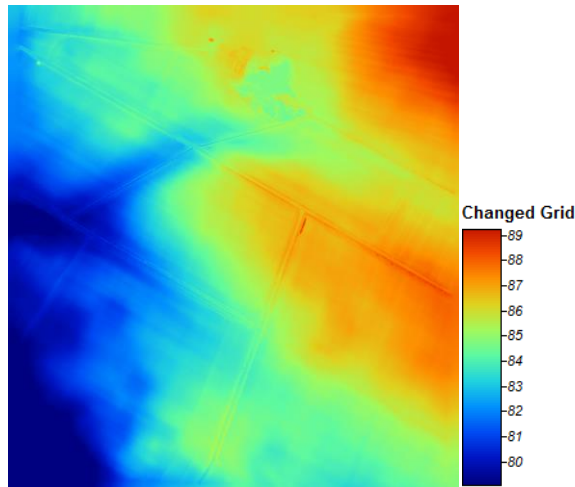

179 plików .las z projektu ISOK (zasób CODGiK)
standard I (4pkt/m², bok 1118 m, PL-1992)

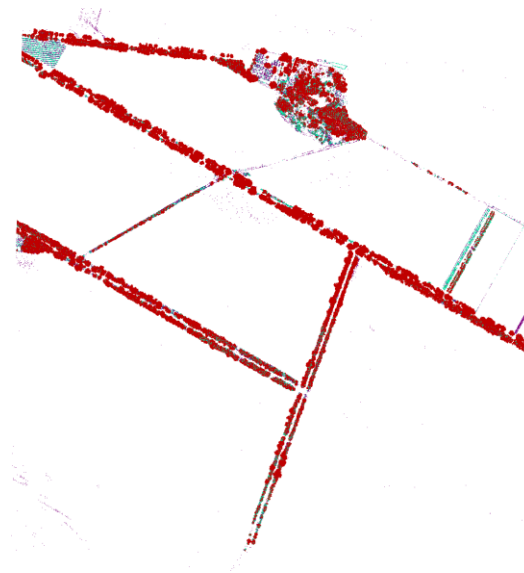

Etapy pracy z chmurą punktów:

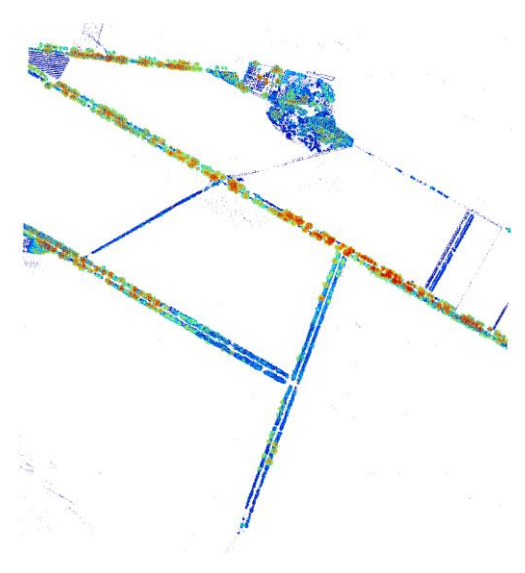
1. Filtracja chmury punktów (pliki typu .las) i generowanie modeli typu grid

a) Numeryczny Model Terenu (NMT)

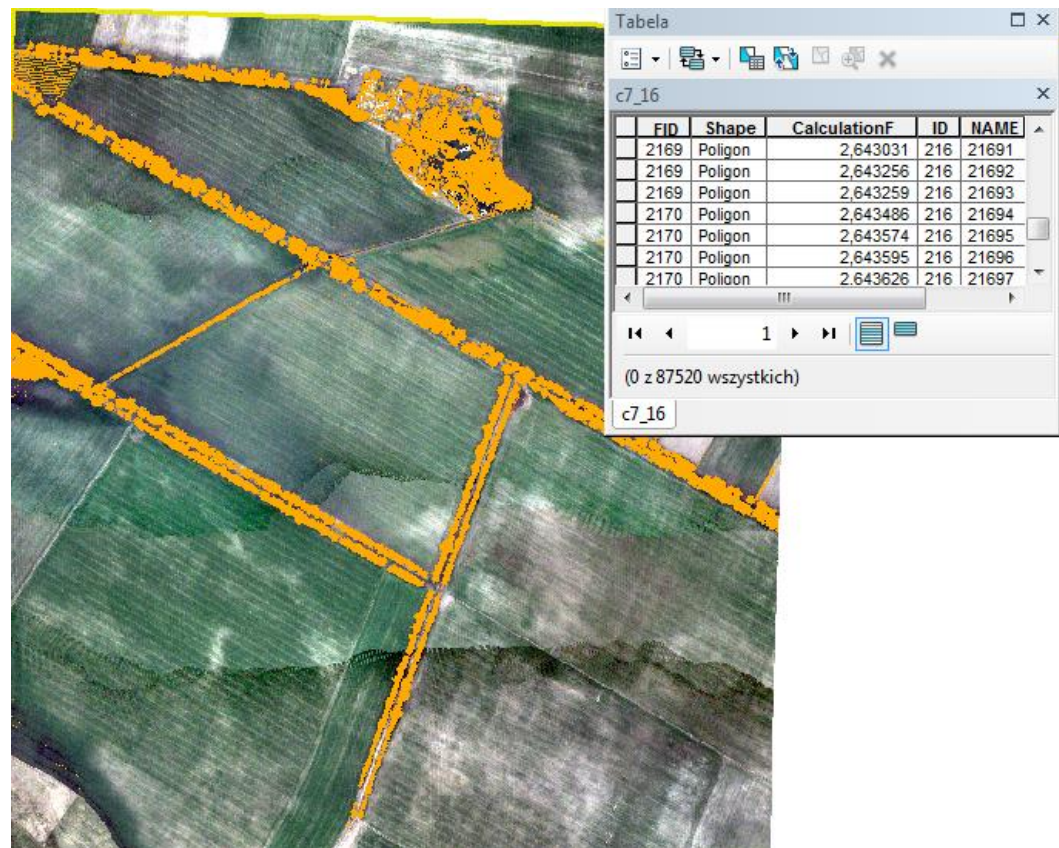
b) Numeryczny Model Pokrycia Terenu (NMPT)

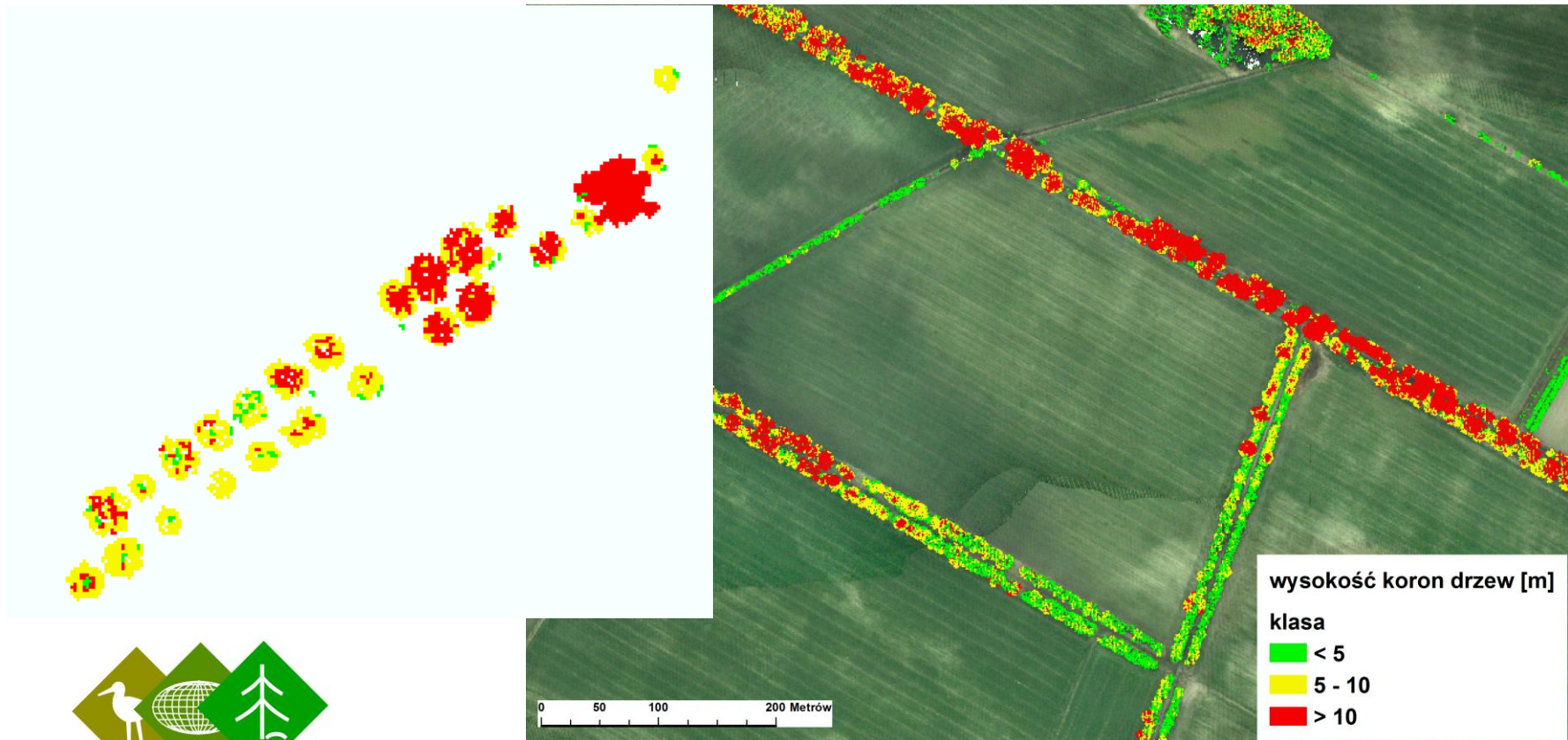
c) Canopy Height Model (CHM)

Etapy pracy z chmurą punktów:

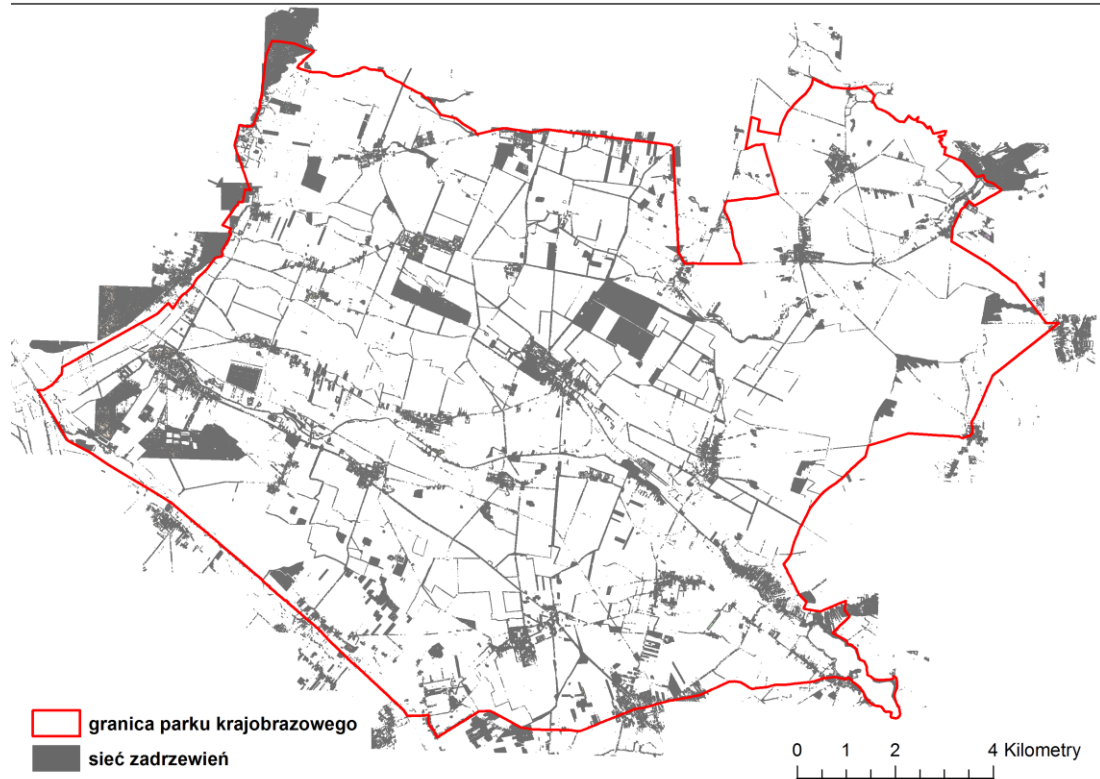
2. Transformacja Canopy Height Model (CHM) do warstwy shp

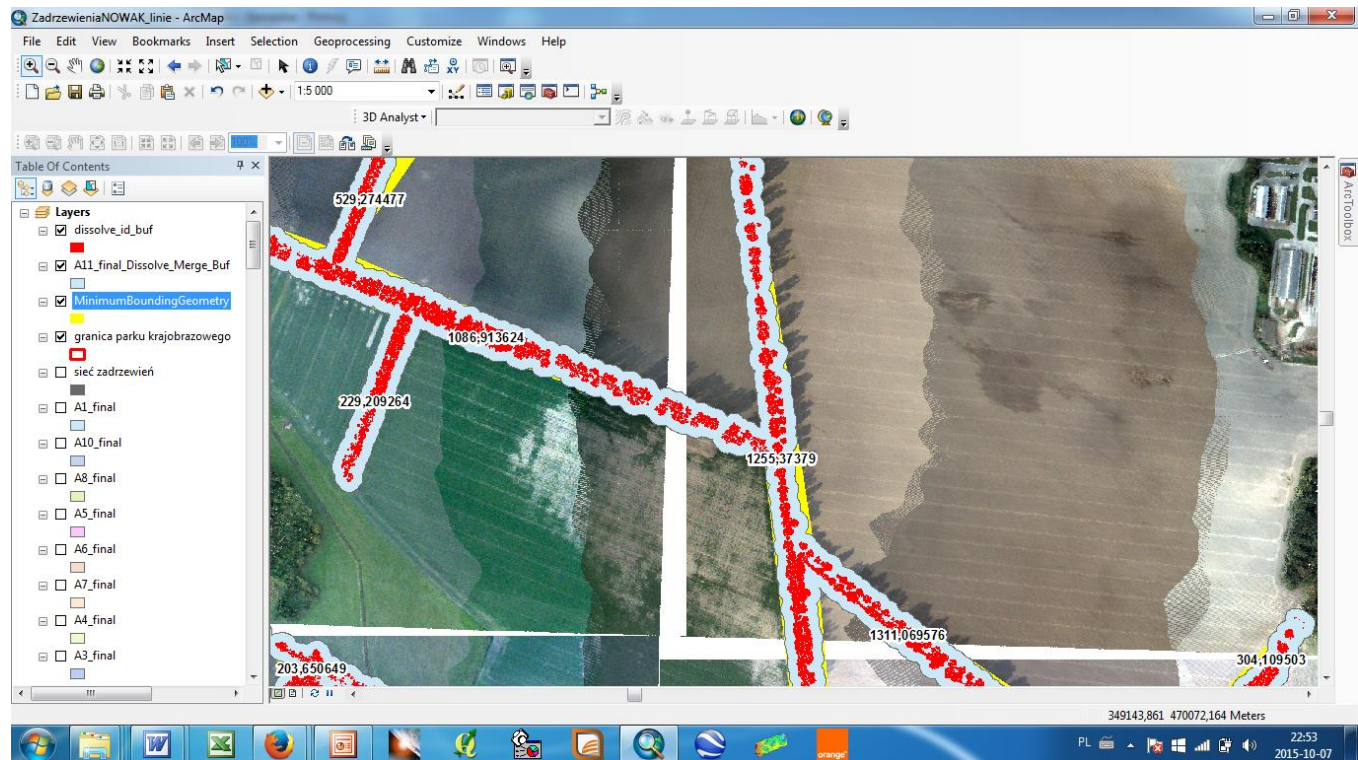
Etapy pracy z chmurą punktów:
3. Klasyfikacja poligonów i ich agregacja

Sieć zadrzewień w Parku Krajobrazowym im. Gen. D. Chłapowskiego

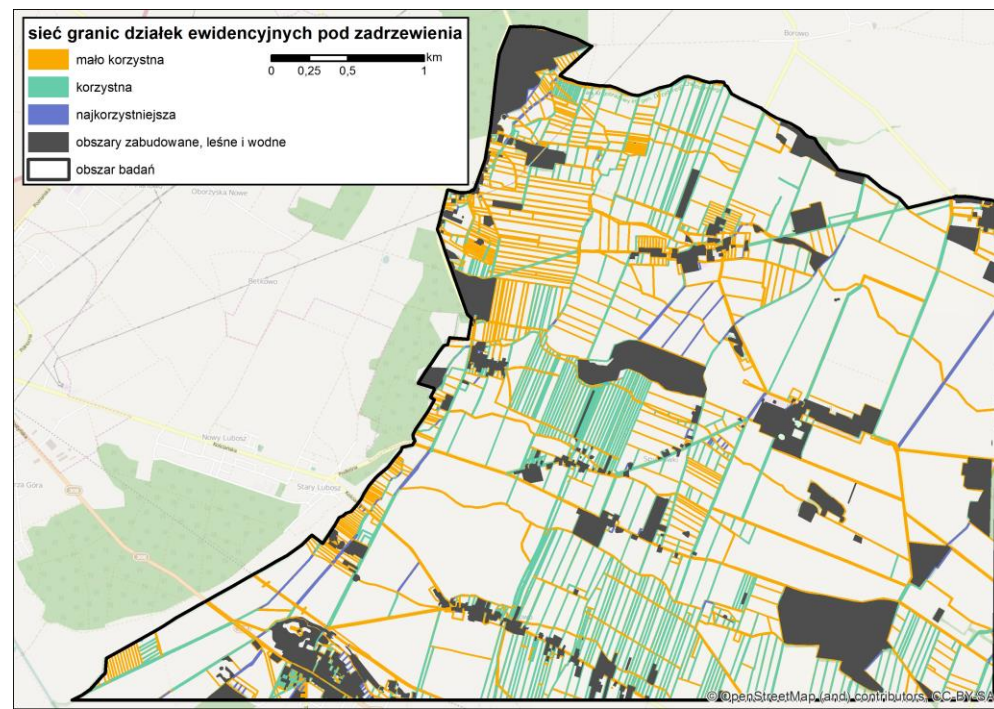
Pomiar długości pasów

Stymulujemy geo i bioróżnorodność. Projektowanie sieci zadrzewień w krajobrazie rolniczym, czyli informatyka dla przyrodnika.

finansowanie: MNiSzW w ramach programu Uniwersytet Młodych Wynalazców

Modelowanie układu sieci zadrzewień pod kątem różnych ich funkcji gospodarczych i przyrodniczych (modelowanie w oparciu o analizę wieloczynnikową zbioru zmiennych środowiskowych (m. in. zmienne związane ze spadkiem terenu, usłonecznieniem (na podstawie NMT wykonanego na podstawie chmury punktów LiDAR), rozmieszczeniem obiektów linowych (cieki, drogi, granice działek ewidencyjnych) pod kątem ekspozycji słonecznej i różnorodności krajobrazowej.

Bank informacji o zadrzewieniach

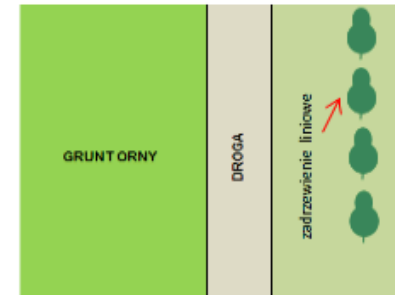
System Informacji Geograficznej

**Wyznaczanie obszarów pod sieci zadrzewień
modelowanie krajobrazu**

Zadrzewienie liniowe leży bezpośrednio w sąsiedztwie działki rolnej, na której zadeklarowano grunt orny i **może być** zaliczone, jako obszar proekologiczny.

Zadrzewienie liniowe jest oddzielone drogą od działki rolnej, na której zadeklarowano grunt orny i **nie może** być zaliczone, jako obszar proekologiczny.

Obsz

Zarówno strefa buforowa, jak i rów, **mogą być** zaliczone, jako obszary proekologiczne.

Strefę buforową rowu oraz rów **można zaliczyć**, jako obszar proekologiczny, drzewo wolnostojące w obrębie rowu **nie może być** zaliczone, jako obszar proekologiczny, ponieważ obszary te **nie mogą się nakładać** (z wyjątkiem

Dziękuję za uwagę

